

પોલિસ દ્વારા માન્ય થયેલી યોજના

Child-safe ચાઈલ્ડ-સેફ(બાળ-સંરક્ષણ)

“બાળકો વિરુદ્ધ થતાં ગુના ઘટાડવા...”

A Guide for Parents/Carers વાલીઓ/દેખ-ભાળ કરનારાં માટે માર્ગદર્શન

આ પુસ્તિકામાં આપેલી કેટલીક માહિતીમાં જાતીય બાબતો ઘણી સ્પષ્ટ રીતે છાપી છે.
કેટલાંક વાલીઓને કદાચ તે બાળકોને વાંચી સંભળાવવાનું અનુચિત લાગશે.

બ્રિસ્ટલ સેફગાર્ડિંગ બોર્ડ દ્વારા આધારિત

એવન એન્ડ સમરસેટ પોલિસ કોન્સ્ટેબ્યુલરી ૨૦૦૬

આ પુસ્તિકા વાંચો ત્યારે તમને બીક લાગે અને ચિંતા થાય તે સહજ છે. જે લોકો બાળકોની પ્રવૃત્તિઓમાં સમ્મિલિત છે એ બધા માટે બાળક સાથે ગેરવર્તીવ એ જટિલ અને સંવેદનશીલ બાબત છે. કેટલાંક વાલીઓ એમ વિચારે છે કે તેમના બાળક સાથે આવું નહિ થાય, જ્યારે બીજાં હર સમય બાળક જ્યારે ઘરમાંથી બહાર જાય ત્યારથી તેમની સુરક્ષા બાબત ચિંતા કરે છે. તમારા પોતાના જે કાંઈ વિચાર હોય, જે ક્લબ કે સંસ્થાએ તમને આ માહિતી આપી છે તે જાણે છે કે તમારા બાળકની સુખાકારી અત્યંત મહત્વની છે. ‘બાળ-સંરક્ષણ’ની કાર્ય-પદ્ધતિના એક ભાગ તરીકે, અમે તમને સ્ટાફ વિશે અને સમયે સમયે શું ચાલી રહ્યું છે તે બાબતો વિશે ફોન કરીને પ્રશ્નો પૂછવા માટે પ્રોત્સાહન આપીએ છીએ. હું તમને આમ કરવા માટે વિનંતિ કરુ છું. જે ભવિષ્યમાં આપણે બધા ઈચ્છીએ છીએ તેવો સમાજ થાય, તો બાળકોનો ભય-રહિત વાતાવણમાં ઉછેર થાય તે અત્યંત મહત્વનું છે.

ગેબી લોગન

① તમારા બાળકનું ગેરવર્તીવ(દુરાચાર)થી રક્ષણ કરવું

ઘણાં વાલીઓને જ્યારે તેમનાં બાળકો તેમની નજરથી દૂર હોય, ઘરથી દૂર રમત-ગમત કરતાં હોય કે પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેતાં હોય ત્યારે તેમની સાથે કદાચ ગેરવર્તીવ થશે તેવી ચિંતા થતી હોય છે.

આ માર્ગદર્શિકા તમારા બાળક જ્યારે યોજેલાં ક્લબ્સ અને ગ્રુપ્સમાં સમ્મિલિત થાય ત્યારે તમને તમારા બાળકોના સંરક્ષણમાં મદદ કરવા માટે લખવામાં આવી છે. પ્રારંભમાં આ એવન એન્ડ સમરસેટ કોન્સ્ટેબ્યુલરી (પોલિસ-દળ) દ્વારા રચવામાં આવી હતી, જે બાળ-સંરક્ષણ માહિતી પેકનો હિસ્સો છે અને તે સ્પોર્ટ્સ ક્લબ્સ અને બાળકોની પ્રવૃત્તિઓના સંચાલકોમાં વહેંચવામાં આવી છે. આ પેકમાં તાજેતરમાં બાળ-સંરક્ષણના તજ્જો દ્વારા ઉમેરો કરવામાં આવ્યો છે જેમાં ખાસ કરીને તમારા જેવાં વાલીઓ, પાલકો અને સંભાળ લેનારાંના સૂચનો જણાવવામાં આવ્યાં છે.

આ પુસ્તિકામાં જે બાળ-સંરક્ષણ માટે માર્ગદર્શન આપ્યું છે તે વધારે સુરક્ષાની લાગણી અનુભવવામાં મદદ થાય તે રીતે રચવામાં આવ્યું છે. રોડ સેફ્ટી(રસ્તા પર સુરક્ષિતતા)ની જેમ, તમે આ સાદા નિયમોને તમારા પારિવારિક જીવનનો હિસ્સો બનાવી શકો છો.

② બાળક સાથે ગેરવર્તીવ(દુરાચાર)- એ શું છે?

મોટા ભાગના લોકો જે બાળકોની સંભાળ કરે છે તેઓ બિનજોખમી હોય છે. પરંતુ દિલગિરીથી, અમુક પુખ્તવયસ્કો બાળકોને હાનિ પહોંચાડવાના હેતુસર તેમની સાથે દોસ્તી કરવામાં ઘણાં કુશળ હોય છે.

આ સ્થિતિ ગમે ત્યાં - પરિવારમાં, શાળામાં, બાળકોની રમત-ગમત અને બીજી ગ્રુપ પ્રવૃત્તિઓમાં નિર્માણ થઈ શકે છે. હકીકતમાં, મોટા ભાગના નોંધાવેલા કિસ્સાઓમાં જાણવા મળ્યું છે કે બાળકો સાથે તેમનાં પારિવારિક ઘરમાં, કે પરિવાર અને બાળકની જાણમાંના જ કોઈ માણસ દ્વારા દુરાચાર થાય છે.

“માવજત ક્રિયા” એ શબ્દ પીડોફાઈલ(બાળક પ્રત્યે જાતીય આકર્ષણ રાખનાર) કે બાળક સાથે દુરાચારી વર્તન કરનાર માણસનાં વર્ણન માટે વાપરવામાં આવે છે, ખાસ કરીને તેઓ બાળક(કો) કે વાલીઓની મૈત્રી કે સહાનુભૂતિ જીતવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આ કાર્ય જેને “માવજત ક્રિયા” કહે છે, તેનાથી ગુનેગાર તેમના આગળના ઉદ્દેશો માટે (એટલે કે તે બાળક સાથે દુરાચાર કરવાના હેતુસર પ્રેરિત થઈને) બાળકો સુધી ખાનગી સાંનિધ્યમાં આવી શકે છે.

બાળકની મર્મભેદકતાના આધારે કે દુરાચારી માટે પૂરા પડેલા માર્ગના આધારે આ “માવજત ક્રિયા” થોડા કલાકો, દિવસો, અઠવાડિયા, મહિનામાં થઈ શકે છે કે વર્ષો પણ લાગે છે. માવજત ક્રિયાની રમત મિત્રતા બાંધીને કરી શકાય છે, જેના થકી આગળ વધવા માર્ગ મળે છે, જેના પછી બાળકની વ્યક્તિગત મર્યાદાની ચકાસણી થાય છે. બાળક કે યુવાન માણસના આત્મ-સન્માન, આત્મવિશ્વાસ અને સભાનતા, ગુનેગારના આવા વર્તન સામે કદાચ રક્ષાનું કાર્ય કરે છે. મર્યાદાની ચકાસણી વિવિધ જાતની રીતો દ્વારા થાય છે જેવી કે ચુંબન, સ્પર્શ અને વાતો કરવી, જે બંધું આગળ જતાં અયોગ્ય રીતના ચુંબન, અડપલાં કે વાતોમાં પરિણમે છે. બાળકોને અશ્લિલ સાહિત્ય કે વિડીયોમાંના ચિત્રણ બતાવવા એ તેમની મર્યાદા ચકાસવાની અને પછીથી દુરાચાર કરવા માટે “માવજત” કરવાની બીજી પ્રચલિત રીત છે.

તે ઉપરાંત દુરાચાર માટે બાળકોની “માવજત ક્રિયા” નો હવે સેક્સ્યુઅલ ઓફેન્સીસ એક્ટ (જાતિય ગુનાહ કાનૂન) ૨૦૦૩ માં સમાવેશ કર્યો છે.

કાનૂન માન્ય કરે છે કે બાળકોને કદાચ એવા લોકોનો ભય છે જેઓ તેમની સાથે કામ કરે છે કે જેમના પર તેઓ વિશ્વાસ કરી શકે છે. તેમાં બાળકો સાથેના વર્તનની સ્પષ્ટ મર્યાદા અને હદ નિશ્ચિત કરી છે. કાનૂનના સેક્શન ૧૫ માં જણાવ્યું છે કે જો કોઈ માણસ ૧૮ વર્ષથી મોટો હોય અને ૧૬ વર્ષથી નાના બાળક સાથે ઓછામાં ઓછા બે વાર વાતોલાપ કર્યો હોય (ઈન્ટરનેટ કે ફોન પરની વાતચીત સહિત); તે કાનૂન સંબંધિત ગુનો કરવાના હેતુસર તેમને મળવા જાય, કે દુનિયાના કોઈ પણ ભાગમાં તેમને મળવા માટે મુસાફરી કરે તે ગુનો છે. તે સંબંધિત ગુનો એ જાતિય પ્રકારનો છે. દાખલા તરીકે, જાણી જોઈને જ્યારે બીજાં કોઈ જાતિય ક્રીડામાં ભાગ લેતાં હોય તે જ્યારે વાસ્તિકતામાં ચાલી રહ્યું હોય ત્યારે, કે ફિલ્મનો એવો ભાગ જાણી જોઈને તેમની પોતાની જાતિય તૃપ્તિ માટે બાળકને આગ્રહ પૂર્વક બતાવવું તે ગુનો છે. દેખિતી રીતે બાળકને જાતિય ક્રીડામાં ભાગ લેવડાવવો તેમાં સમ્મિલિત છે. કાનૂન હેઠળ, જે લોકો ૧૩ વર્ષથી નાની ઉંમરના બાળકો સાથે ગુનો કરે છે, તમને વધારે સખત સજા થશે.

બાળક સાથેના દુરાચારના બીજા જુદા-જુદા ઘણાં પ્રકાર છે પરંતુ તે મુખ્ય ચાર કક્ષામાં વિભાજેલા છે:

જાતિય ગેરવર્તીવ(દુરાચાર)

જાતિય દુરાચાર કરનાર, જે સામાન્ય કરીને પુરુષો હોય છે પરંતુ માત્ર પુરુષો ન પણ હોઈ શકે, તેઓ સમાજના બધા સ્તર પર જોવા મળે છે અને બધા પ્રકારની પાર્શ્વભૂમિના હોય છે. તેઓ ઘણું કરીને એવા મોભા અને પ્રવૃત્તિઓ હાથમાં લે છે જેનાથી તેમને બાળકો સુધી પહોંચવાના સુલભ માર્ગ મળે છે જેવાં કે:

- બાળકોની પ્રવૃત્તિઓના ગ્રુપ લીડર (આગેવાન)
- બાળકોની રમત-ગમતની તાલિમના શિક્ષક કે સ્વયંસેવક
- શાળામાં કામ કરનાર
- દેખ-રેખ રાખવાનાં વ્યવસાયના સભ્ય

બાળકોના જાતિય વ્યભિચારના પ્રકારમાં યોનિમાર્ગ અને ગુદામાર્ગ દ્વારા સંભોગ, મોઢા દ્વારા સંભોગ, હસ્ત મૈથુન, પંપાળવું, અશ્લીલ રીતે શરીર પ્રદર્શિત કરવું, તેમ જ કેટલીક વાર અનુચિત અડપલાંનો સમાવેશ થાય છે.

શારીરિક ગેરવર્તીવ(દુરાચાર)

જે બાળકોને હાનિ કે ઈજા થઈ હોય અને અસામાન્ય ઉઝરડા કે સોળની નિશાની દેખાય તો કદાચ તેમની સાથે શારીરિક દુરાચાર થયો હોવાની શક્યતા છે.

આ પ્રકારના ગેરવર્તીવમાં બાળકને દારૂ અને ડ્રગ્સ(માદક પદાર્થ) આપવાનો સમાવેશ પણ થાય છે. બાળકના વર્તન અને રીતભાતમાં ફેરફાર, પુખ્તવયસ્ક નજીક આવે ત્યારે પાછા હટી જવું, અને “જગૃકતા થીજી ગઈ હોય” તેવી સ્થિતિ કે ડરી ગયેલો કે શૂન્યમનસ્ક દેખાવ જેવાં ચિન્હો પર ધ્યાન આપવું જરૂરી છે.

રમત-ગમતની પ્રવૃત્તિઓ સમયે જ્યારે બાળકો સાથે તેમના સમોવડિયા કે પુખ્તવયસ્કો દાદાગીરી કરે છે ત્યારે શારીરિક ગેરવર્તીવ થઈ શકે છે. દાખલા તરીકે, કેટલાંક લોકો વધારે પડતી-કઠોર તાલિમ કે કસરત કરાવે તેને દાદાગીરી કહે છે. જે બાળકો સાથે દાદાગીરી થાય છે તેઓ ઘણીવાર ડરી જવાના ચિન્હો દર્શાવે છે, જેવાં કે મિજબાન બદલાય, પાછા હટી જાય, કામગીરીમાં અચાનક ફેરફાર.

બેદરકારી

જ્યારે પુખ્તવયસ્કો બાળકની પ્રાથમિક જરૂરિયાતો જેવી કે ખોરાક, ગરમ કપડાં, કે યોગ્ય વૈદકીય ધ્યાન પૂરું પાડી શકતાં નથી, ત્યારે આવું થાય છે. આમાં યુવાન કે મર્મભેદ(નબળા) બાળકોને ઘરની અંદર કે બહાર એકલાં મૂકી દેવાનો પણ સમાવેશ થાય છે.

યોજેલી પ્રવૃત્તિઓ સમયે પણ બેદરકારી થવાની શક્યતા છે - જે યુવાન લોકોને અસહાય સ્થિતિને લીધે ઈજા થવાનું જોખમ હોય કે તેમની સુરક્ષા અને સુખાકારીની ખાતરી કરવાનું ચૂકી ગયા હોય.

લાગણીવશનાનો ગેરવર્તીવ

આ પ્રકારના ગેરવર્તીવમાં બાળક સાથે વારંવાર તેની લાગણી દુભાય તેવો ગેરવર્તીવ કરવાનો, દાદાગીરી કે જાણી જોઈને બાજુએ ઠેલી દેવાનો સમાવેશ થાય છે. બધા ગેરવર્તીવમાં કોઈ પણ પ્રકારની લાગણી દુભાય તેવું ખરાબ આચરણ થાય છે જે યોજેલી પ્રવૃત્તિઓમાં તેમ જ વ્યક્તિગત સ્થિતિમાં થઈ શકે છે. તેમાં એવાં બાળકો પણ સમ્મિલિત છે જેમના કુટુંબમાં કદાચ ઘરેલૂ હિંસા થતી હોય છે કે વાલીઓની અયોગ્ય અપેક્ષાઓ સંકળાયેલી હોય છે.

કોઈ પણ સ્પોર્ટ(રમત-ગમત) રમનારાં, બાળકો અને યુવાન છોકરાંઓ, (ખાસ કરીને જેઓ વિશિષ્ટ વર્ગના કસરતબાજ છે) તેમનું તેમના વાલીઓ અને સંભાળ રાખનારાં દ્વારા વધારામાં, ચારિત્ર્યમાં ફેરફાર થવાની શક્યતા થાય -તેનું નિયંત્રણ થવું જોઈએ.

પુખ્તવયસ્કો દ્વારા બાળકો સાથેના ગેરવર્તીવની આવા મથાળા હેઠળ કક્ષાઓ કરવામાં આવી છે જેવી કે ઉતારી પાડવું, નીચાજોણું કરવું, બરાડા પાડવા, હોળીનું નાળિયેર બનાવવું, બાજુ પર ઠેલવું, એકલાં પાડી દેવું, ભેદ-ભાવ કરવો, ધમકી આપવી અને ઉપેક્ષા કરવી. તેના પરિણામે બાળકોને મૂર્ખતા, નકામાપણા, વ્યાકુળતા, ઓછા આત્મવિશ્વાસ, શરમજનકતા, ઉદાસિનતા, ભયભીત અને ગુસ્સાની ભાવના થાય છે.

(એમ જર્વિસ એન્ડ એન નન- ધ ઈમોશનલ અબ્યુઝ ઓફ ધ એલર્ટ યાઈલ્ડ એથલેટ્સ બાય ધેર કોચીસ ૨૦૦૩)

બાળ-સંરક્ષણનાં માર્ગ-રીત

યાદ રાખો, કે બાળક સાથેના દુરાચાર સંબંધિત યથાર્થ દર્શનની સમજણ હોવી જરૂરી છે:

- મોટાં ભાગના પુખ્તવયસ્કો કોઈ દિવસ બાળકને હાનિ પહોંચાડશે નહિ.
- બાળકોને સ્વતંત્ર થવાની અને પોતે પોતાનું ધ્યાન કેવી રીતે રાખવું તે શીખવાની છૂટ આપવી જોઈએ - તેમને ૩ માં વીંટીને રાખવાની જરૂર નથી.

③ મારા બાળક સાથે ગેરવર્તીવ થઈ રહ્યો છે કે- તે મારે કેવી રીતે શોધી કાઢવું?

બાળક સાથેના ગેરવર્તીવનો નિર્દેશ આપમેળે જ શારીરિક, લાગણીવશતા અને વૈદકીય ચિન્હો દ્વારા જોઈ શકાય છે. તમારું બાળક પણ કદાચ તમારો પ્રત્યુત્તર શું છે તે ચકાસવા માટે ગેરવર્તીવના પાસાંઓ બાબત વાતચીત કરશે. દાખલા તરીકે તેઓ કદાચ તમને કહેશે કે તેમને “વાત છાની રાખવા” નું કહેવામાં આવ્યું છે.

કેટલાંક સૌથી સામાન્ય ચિન્હો અહીં જણાવ્યાં છે જે તમારે જોતાં રહેવાની જરૂર છે:

- ઉઝરડા, સોળ કે ઈજઓ જેના વિશે કોઈ સમજૂતી ના આપી હોય કે ઉપાય ના કર્યા હોય.
- પેટમાં ચાલુ દુઃખાવો રહ્યા કરે કે બીજી શારીરિક પીડા થયા કરે જેના માટે કોઈ પણ જાતની વૈદકીય સમજૂતી ના હોય.
- આક્રમણભર્યું કે અતડું વર્તન અને ઈજઓ વિશે વાતચીત કરવાનો ઈનકાર કરે.
- શાળામાં જવાનો ઈનકાર કરે કે અચાનક ભણવામાં પાછળ પડી જાય.
- તેમની સામાન્ય સામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા માટે ઈનકાર કરે.
- પુખ્તવયસ્કની અણધારી બીક લાગે અને એ તેમને અડે તો તરત જ પાછા હટી જાય.
- જાતીય વર્તનના સંબંધમાં અને ભાષામાં ખુલ્લાપણું.
- પૈસા ક્યાંથી આવે છે તેનો ખુલાસો ના કરે.
- સમય જતાં રીતભાત અને દેખાવમાં ફેરફાર આવે, જેવાં કે વજન ઘટી જાય, અને ગંદા અને અવ્યવસ્થિત થઈ જાય.

ગેરવર્તીવના ચિન્હો માટે જાગૃત રહેવું તે અત્યંત મહત્વનું છે. છતાં, તમારું બાળક જો આમાંના અમુક કે બધા ચિન્હો દર્શાવે તો પણ તેની સાથે દુરાચાર થઈ રહ્યો છે તેમ ખાતરી પૂર્વક ના કહી શકાય - તેનાં કદાચ બીજાં કારણો પણ હોઈ શકે છે - તેમ જ, આમાંના કોઈ પણ ચિન્હો ના દેખાય તે છતાં, તમને કદાચ એમ લાગી શકે કે કાંઈ ખોટું થઈ રહ્યું છે.

તમારા બાળક પર જો કોઈ પુખ્તવયસ્ક વધારે પડતું ધ્યાન આપે તો પણ તમારે સચેત રહેવું જરૂરી છે - આગળ જતાં જે લોકો દ્વારા ગેરવર્તીવ થવાની સંભાવના હોય તેમની સર્વ-સામાન્ય રીતો નીચે જણાવી છે. દાખલા તરીકે:

- રમકડાં કે બક્ષીસ આપે કે તેના પક્ષ લે
- તમારા બાળકને હોલિડે કે ફરવા લઈ જવાનું કહે
- તમારા બાળક સાથે એકલા રહેવાની તકો શોધે.

④ હું મારા બાળકના રક્ષણ માટે શું કરી શકું?

નાનાં છોકરાંઓ અને છોકરીઓ, તેમ જ ૧૩ થી ૧૯ વર્ષ સુધીના બાળક ગેરવર્તીવના શિકાર બની શકે છે. માતા-પિતા, વાલીઓ કે સંભાળ રાખનારાં, બાળક-સુરક્ષાના કેટલાંક કે બધા નિયમોનું પાલન કરીને જે જોખમો આવવાની સંભાવના છે તેને ટાળવામાં મદદ કરી શકે છે:

હંમેશા:

- તમારા બાળકો ક્યાં છે તેની જાણકારી રાખો

- તેઓ કોની સાથે જાય છે તેની જાણકારી રાખો
- તેઓ કોની સાથે પાછા આવશે છે તેની જાણકારી રાખો
- તમારા બાળકને તમે ક્યાં છો અને તેઓ તમારો સંપર્ક કેવી રીતે કરી શકશે તેની જાણ લોય તેની ખાતરી રાખો
- તેમની ચિંતાની બાબતો ધ્યાનથી સાંભળો અને તમે પછીથી પણ તે સાંભળશો તેની તેમને ખાતરી આપો.

તમારે તમારા બાળકને નીચેની બાબતો પણ શીખવાડવાની જરૂર છે:

- ઉચિત અને અનુચિત રીતે કરેલા સ્પર્શ વચ્ચેનો ફરક તેઓ જાણે. ભલે તેમને તેની સ્પષ્ટતા ના હોય, તેના વિશે તમારી સાથે વાતચીત કરવા માટે તેમને પ્રોત્સાહન આપજો.
- “સુરક્ષિત” અને “અસુરક્ષિત” ગુપ્ત વાતો જેના વિષે તેમને ચિંતા થતી હોય કે બેચેની લાગતી હોય તેની વચ્ચેનો ફરક જાણે. સરપ્રાઈઝ બર્થડે (જન્મ દિવસની અચાનક) પાર્ટીની વાત ગુપ્ત રાખવી એ ઉચિત છે, પરંતુ કોઈએ છાના-માના સ્પર્શ કરવાની વાત ગુપ્ત રાખવા માટે કહ્યું હોય તે ખોટું છે.
- પરિવારનો કોડવર્ડ (સાંકેતિક શબ્દ) રાખો, તમારે “કિડસ્કેપ કોડ” રાખવાની વિચારણા કરવી જોઈએ, એટલે જો તેમને કોઈ લઈ જવાનો પ્રયાસ કરે તો - **કોડવર્ડ નહીં, તો જવાનું નહીં!** તમારા બાળકને ટ્રાવલ પાસ અને/કે ફોન કાર્ડ ખરીદી આપવાથી તેઓ હરસમય તમારો સંપર્ક કરી શકશે કે મદદ વિના ઘરે આવી શકશે.
- એવી કોઈ પણ બાબત જેની તેમને બીક લાગે તે કરવાની મક્કમતાથી ના પાડે - અને તેમને ખરાબ રીતે કે ગૂંચવણમાં મૂકાય તે રીતે જો કોઈ અડે પછી ભલે તે તેમના જાણીતામાંના કોઈ હોય- તો તેમને આવીને કહે. **મોટાં ભાગનાં ગેરવર્તન કરનારાં લોકો અજાણ્યા હોતાં નથી.**
- તેમની સાથે કાંઈ પણ ખોટું થાય, તો હંમેશા તેમને આવીને કહે - પછી ભલે તેમણે નિયમનો ભંગ કર્યો હોય - અને તમે તેનો ઉકેલ લાવજો. ઘણી વાર બાળકો આવું વર્તન છાનું રાખે છે કેમકે તેમને બીજી મુશ્કેલીઓ ઊભી થવાની બીક લાગે છે.
- નાની વાત માટે ઘોંઘાટ કરી મૂકો! તેમને એમ કહો કે કોઈ તેમને અડવાનો કે ઝડપી લેવાનો પ્રયત્ન કરે તો જોસથી “ના” પાડે અને બને તેટલા જલદી ભાગી જાય. પછી આવીને તેમને કે બીજાં કોઈ પુનઃવચરકને કહે.

યાદ રાખો - તમારા બાળકને સુરક્ષિત રાખવું એ સૌથી મહત્વનું છે - તેમને સુરક્ષિત રાખવા જતાં નિયમનો ભંગ થઈ જાય તો ચાલે.

- તમારા બાળક સાથે છૂટથી વાત કરો અને તેમની વાત સાંભળો તે હંમેશા અગત્યનું છે.

ક્લબ્સ અને ગ્રુપ્સમાં જોડાવું

તમારા બાળકને કોઈ પણ ક્લબ્સ કે ગ્રુપ્સમાં જોડાવાની કે તેમને કોઈ પણ પ્રકારની યોજેલી પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવાની છૂટ આપતાં પહેલાં તમારે નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે:

- બીજાં વાલીઓ સાથે તે ગ્રુપ વિશેના તેમનાં અનુભવો કેવાં છે તે બાબત પૂછો - શું તેમને તેમનાં બાળકો સુરક્ષિત લોકોના હાથમાં મૂક્યાં હોય તેવી ખાતરી થાય છે?
- સ્ટાફને અને સ્વયંસેવકો(વોલ્યુન્ટીઅર્સ)ને પૂછો કે તેઓ તે ક્લબ/ગ્રુપ સાથે કેટલા સમયથી કાર્ય કરી રહ્યાં છે અને તેમની પોલિસ તપાસણી થઈ છે કે નહિ?
- પોલિસ અને લોકલ(સ્થાનિક) ઓથોરિટીને પૂછો કે ગ્રુપ સાથે તેમનું કોઈ જોડાણ છે કે નહિ.

- શું આ ક્લબ/ગ્રુપ સ્થાનિક કોમ્યુનિટીમાં સુપ્રસિદ્ધ છે? તે કેટલાં સમયથી ચાલી રહ્યું છે? શું તેમના વિશે સ્થાનિક શાળાઓ, ચર્ચ, હેલ્થ સેન્ટર્સ, યુથ અને કોમ્યુનિટી સર્વિસીસને જાણ છે?
- બાળકો પર દેખ-રેખ કેટલાં પુખ્ત-વયસ્કો રાખશે તે પૂછો. તે પણ પૂછો કે તમારું બાળક હંમેશાં બીજાં બાળકો સાથે રહેશે અને તેને ક્યારે પણ પુખ્ત-વયસ્ક કે પુખ્ત-વયસ્કો સાથે એકલું નહિ મૂકવામાં આવે ને?
- કપડાં બદલવાની અને ટોયલેટની વ્યવસ્થા કેવી છે?
- શું આ ગ્રુપ વાલીઓને સમ્મિલિત કરવાને પ્રોત્સાહન આપે છે?
- શું આ ગ્રુપ દ્વારા લેખિત કાર્યપદ્ધતિની રચના કરવામાં આવી છે જેમાં - તેઓ તેમની દેખ-રેખ હેઠળ રાખેલાં બાળકોનું ગેરવર્તીવ વિરુદ્ધ રક્ષણ કરશે - તેવી વચનબદ્ધતા સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવેલી હોય. શું તે બાળ-સુરક્ષાના સ્પષ્ટ નિયમોવાળી મોટી સંસ્થાનો એક ભાગ છે? શું તેમાં સ્ટાફ અને સ્વયંસેવકોની પાત્રતા અને જવાબદારીઓ જણાવેલી છે? ત્યાં તાલિમ લીધેલા ફર્સ્ટ એઈડર (પ્રાથમિક સારવાર કરનારા) ઉપલબ્ધ હોય છે?

જો તમે બીજાં કોઈ વાલીઓને સારી રીતે જાણતાં હો, તો આમાનાં અમુક કાર્યો વહેંચાઈ જશે. જો તમને હજી કોઈ આશંકા હોય, તો સોશિયલ સર્વિસીસ કે કેરિંગ ઓર્ગનાઈઝેશન(દેખ-રેખ લેનારી સંસ્થા)નો સંપર્ક કરો જેની યાદી આ પુસ્તિકાની પાછળ છાપેલી છે.

એક વાર તમારું બાળક ગ્રુપમાં જોડાય તે પછીથી ...

- ત્યાં શું ચાલી રહ્યું છે તે જોવા માટે અવાર-નવાર ત્યાં જવ
- તમારા બાળક સાથે પ્રવૃત્તિઓ વિશે વાતચીત કરો અને જો તમારું બાળક ત્યાં જવા માટે આનાકાની કરે તો તેની વાત ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો
- બીજાં વાલીઓ સાથે વાતચીત કરો.

⑤ જો મારું બાળક આવીને મને એમ કહે કે તેની/તેણીની સાથે ગેરવર્તીવ થયો છે તો મારે શું કરવું?

- સૌથી મહત્વનું એ છે કે શાંત રહો અને તમારા બાળકની વાત ધ્યાન-પૂર્વક સાંભળો.
- તમને ઘણો સંતાપ થશે - એવું કાંઈ ના કરશો જેનાથી તમારું બાળક વધારે વ્યાકુળ થાય. અને તેમને એમ કહીને વદતા નહિ કે તેમણે તમારું સાંભળ્યું નહિ તેના લીધે આવો ગેરવર્તીવ થયો છે.
- તમારા બાળકને એ બાબતની જાણ થાય કે જે કાંઈ થઈ રહ્યું છે તેના માટે તમે કોઈ પણ રીતે તેને દોષ દેતાં નથી અને તેનો વિશ્વાસ કરો છો તેની ખાતરી કરો.
- તમારા બાળકને - વધારે કે ઓછું - તેને જેટલું કહેવું હોય તેટલું કહેવા દો. તે/તેણીની વધારે માહિતી આપવાની ઈચ્છા ના હોય તો પૂછ-પૂછ કરશો નહિ.
- તમારી ચિંતાની બાબતો માટે સીધો સોશિયલ સર્વિસીસ કે પોલિસનો સંપર્ક કરો.
- યાદ રાખો કે સોશિયલ સર્વિસીસ કે પોલિસને ઉચ્ચ તાલિમ મળેલી હોય છે અને તેઓ તમારી ચિંતાની બાબતો સાથે સહાનુભૂતિ પૂર્વક કાર્ય કરશે.

જો તમને તમારા બાળક સાથે ગેરવર્તીવ થયો હોય તેવી આશંકા થશે, તો તમે ઘણાં વ્યાકુળ થઈ જશો અને તમે જેનામાં વિશ્વાસ રાખ્યો હશે તેના પ્રત્યે કદાચ તમને ગુસ્સો આવશે.

જો માણસ પર ગેરવર્તીવ કર્યાની શંકા હોય તેનો સામનો તમે ના કરશો, તમારી ચિંતાની બાબત નોંધાવજો અને મદદ મેળવજો. એવી ઘણી સંસ્થાઓ હોય છે જે આવા મુશ્કેલીના સમયમાં મદદ કરે છે.

યાદ રાખો - આ માર્ગદર્શન તમને તમારા બાળકની સલામતી બાબત નિશ્ચિંત થાવ તે માટે છે. મોટાં ભાગના પુખ્તવયસ્કો દુરાચારી હોતાં નથી એટલે તમારે - કે તમારા બાળકોને - અનુચિત રીતે ડરવાની જરૂર નથી.

આ પુસ્તિકામાં અને માહિતી પૈકમાં આપેલી સલાહ અનુસરવાથી તમે તમારા બાળકને જ્યારે તેઓ યુવકોની પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લે ત્યારે રક્ષણ કરવામાં મદદ કરી શકશો અને તેમને તેમની સ્વતંત્રતા અને આત્મવિશ્વાસનો વિકાસ કરવા માટે શક્તિમાન બનાવી શકશો.

⑥ સ્થાનિક ધંધાદારીઓના સંપર્ક

વ્યવસ્થાપકો અને વાલીઓ માટે માર્ગદર્શન

એવન એન્ડ સમરસેટ કોન્સ્ટેબ્યુલરી ચાઇલ્ડ પ્રોટેક્શન ટીમ - લોકલીઝ (ગ્રેટર બ્રિસ્ટલ એરીયા)
ટેલી: 0117 945 4320

એવન એન્ડ સમરસેટ કોન્સ્ટેબ્યુલરી ચાઇલ્ડ-સેફ ટીમ - પોલિસ હેડક્વાર્ટર્સ
ટેલી: 01275 816131

બ્રિસ્ટલ સોશિયલ સર્વિસીસ ચાઇલ્ડ કેર ડ્યુટી એન્ડ આસેસમેન્ટ ટીમ્સ
સેન્ટ્રલ - ટેલી: 0117 903 6500
નોર્થ - ટેલી: 0117 903 8768
સાઉથ - ટેલી: 0117 353 2200
ઈસ્ટ - ટેલી: 0117 955 8231

સોશિયલ સર્વિસીસ ઈમર્જન્સી ડ્યુટી ટીમ (ચાલુ કામના સમય પછી, શનિ-રવિવારે અને પબ્લિક હોલિડેસ સમયે)
ટેલી: 01454 165165

બ્રિસ્ટલ યન્ગ પીપલ્સ સર્વિસીસ
ટેલી: 0117 363 2277

ચાઇલ્ડલાઇન
ટેલી: 0800 1111
www.childline.org.uk

બર્નાર્ડોસ
ટેલી: 0117 941 5841
www.barnardos.org.uk
www.barnardos.org.uk/resources/resources_links.htm

કિડસ્કેપ
૧૫૨ બકિંગહામ પેલેસ રોડ, લન્ડન,
152 Buckingham Palace Road, London, SW1W 9TR
ટેલી: 020 7730 3300
www.kidscape.org.uk

NCH ધ ચિલ્ડ્રન્સ ચેરિટી - ટેલી: 0117 935 4440
www.nch.org.uk

NSPCC (નેશનલ સોસાયટી ફોર ધ પ્રીવેન્શન ઓફ ક્રુએલ્ટી ટૂ ચિલ્ડ્રેન)
હેલ્પલાઇન ટેલી: 0808 800 500 (દિવસના ૨૪ કલાક)
email: help@nspcc.org.uk
www.nch.org.uk

લોકલ સેફ્ટીફાઇંગ ચિલ્ડ્રન બોર્ડ
www.everychildmatters.gov.uk

એશીયન હેલ્પલાઇન સર્વિસ (સવારે ૧.૦૦ થી સાંજે ૭.૦૦ સુધી)
ટેલી: 0800 096 7719

હેલ્પલાઇન ફોર ડેફ (બહેરા લોકો માટે)
ટેલી: 0800 400 222
સોમવાર શુક્રવાર સવારે ૯.૩૦ - રાત્રે ૯.૩૦
શનિવાર અને રવિવાર સવારે ૯.૩૦ - રાત્રે ૮.૦૦

મહેરબાની કરીને તમને જ્યારે મદદ કે સલાહની જરૂર પડે ત્યારે આ લોકોનો કે સંસ્થાઓનો સંપર્ક કરજો. તેમનો સંપર્ક કરવાની વિગતો સહેલાઈથી મળી શકે તેવી સુરક્ષિત જગ્યાએ રાખજો. મહેરબાની કરીને આજની તારીખ સુધીના લિસ્ટ માટે www.child-safe.org.uk વેબ સાઇટ પર જાવ અને **Bristol Contacts** -પાનું જુઓ.

તમારા એરીયામાં લોકલ સર્વિસીસ (સ્થાનિક સેવાઓ) વિશે વધારે જાણકારી માટે મહેરબાની કરીને બ્રિસ્ટલ સિટી કાઉન્સિલનું www.bristol-city.gov.uk વેબ સાઇટ જુઓ.

નીચેનાંનો આભાર:
ધ ચેરિટી કિડસ્કેપ, જેમણે અનુકૂળ થઈને તેમનું કેટલુંક અસલ સાહિત્ય આ પુસ્તિકામાં છાપવાની રજા આપી છે.

ધ ઈમોશનલ અબ્યુઝ ઓફ ધ એલાઇટ એથલેટ્સ બાય ધેર કોચેસ ૨૦૦૩ બાય એમ. જર્વિસ એન્ડ એન. નન.

“चाईल्ड-सेफ़(बाळ-संरक्षण) माहिती पेंकना वेयाणु द्वारा थती आवकथी
‘आगळ गुना रोकवना प्रारंभ कार्य’ माटे नाणुांकीय मदद थशे.”

चाईल्ड-सेफ़ इंटरनेशनल लिमिटेड, ओवन ओन्ड समरसेट कोन्सटेब्युलरी,
PO Box 37, Valley Road, Portishead, Bristol BS20 8QJ
टेली: 01275 816133/816595 ईक्स: 01275 816655
चेरिटी नंभर: 1105726

www.child-safe.org.uk